

Spis treści

Wprowadzenie	7
Część I: Polacy za wschodnią granicą	15
Rozdział I: Polacy na Białorusi – polskość ograniczona	15
Wstęp	15
Opis badania	20
Sens polskości w warunkach białoruskich	21
Obraz Polaków i Polski	32
Życie organizacyjne ludności polskiej – Związek Polaków na Białorusi	34
Szkolnictwo polskie	35
Kontakty z Polską	43
Podsumowanie	47
Rozdział II: „Polskie czasy” i Polska współczesna w wypowiedziach Polaków mieszkających na Białorusi (Iwona Kabzińska)	51
„Polskie” i „ruskie” czasy	51
Ojczyzna i jej granice	56
Wpływ więzi z miejscem urodzenia i zamieszkania na identyfikację etniczną/narodową	63
Losy kraju, losy ludzi	68
Rozdział III: Polacy na Litwie – polskość zagrożona	79
Wstęp	79
Opis badania	90
Sens polskości – polskość Polaków na Litwie	90
Dylematy polskości na Litwie	98
Szkolnictwo polskie	103
Ogólna ocena sytuacji Polaków na Litwie	111
Organizacyjne formy działania Polaków na Litwie	114
Kontakty z Polską	118
Rozdział IV: Polscy przesiedleńcy w Kazachstanie – polskość rezydualna (Robert Wyszyński)	127
Do Czytelnika	127
Wstęp	128
Skąd się wzięli Polacy w Kazachstanie?	134

Sytuacja językowa mniejszości polskiej w Kazachstanie	154
Szkoła a asymilacja i akulturacja	162
Miejsce religii w życiu przesiedlonych Polaków	169
Typy więzi narodowej występującej w polskiej społeczności przesiedleńców	187
Obraz „obcego”	192
Legendy	196
Weryfikacja założeń	198
Podsumowanie	202
 Rozdział V: Polacy na Syberii – polskość sentymentalna	207
Wstęp	207
Opis badania	208
Skąd się wzięli Polacy na Syberii	208
Polacy w oczach mieszkańców Syberii	213
Polskość potomków Polaków na Syberii	216
Pamięć o wybitnych Polakach w Jakucji	224
 Część II: Swoi czy obcy. Polacy w kraju o Polakach na Wschodzie	231
Wprowadzenie	231
 Rozdział I. Uczniowie maturzyści o Polakach za wschodnią granicą	233
Założenia badawcze	233
Wiedza o Polakach na Wschodzie	235
Postawy wobec repatriacji Polaków ze Wschodu	241
Bliskość i dystans	246
Kto jest Polakiem?	250
Uwagi końcowe	251
 Rozdział II: Polacy zza wschodniej granicy w świadomości nauczycieli historii	253
Założenia badawcze	253
Ocena poziomu wiedzy potocznej na temat Polaków na Wschodzie	255
Zainteresowania młodzieży	256
Źródła wiedzy i postaw	257
Zakres wiedzy nauczycieli historii o problemach Polaków za wschodnią granicą	263
Ocena ważności problemu Polaków na Wschodzie	266
Pomoc Polakom na Wschodzie	268
Kryteria polskości	276
Podsumowanie	278
 Bibliografia	279
 Informacje o autorach	285